

[www.vulkani.rs](http://www.vulkani.rs)  
[office@vulkani.rs](mailto:office@vulkani.rs)

Naziv originala:  
Karen Onojaife  
BORROWED LIGHT

Copyright © Karen Onojaife, 2017

Translation Copyright © 2017 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01960-5



Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

k a r e n  
o n o d ž a j f i  
**UKRADENA**  
**S V E T L O S T**

Preveo Aljoša Molnar



Beograd, 2017.



PONEDELJAK



Idući na posao, Meri tog jutra vidi kako se nepoznati čovek ubija. Prolazi kroz stanicu u Ulici Liverpool, nešto malo pre toga kupivši kafu i krenuvši da uzme novine kod Smitsa. Baš tada je nekako hvata i guta gomila ljudi koja se izliva sa eskalatora i stepeništa. Čuje neke povike odozgo i istog trenutka shvata o čemu se radi, iako to tada vidi prvi put. Skakač. Ljudi se automatski razilaze i guraju je, dok joj se vrela kafa prosipa po prstima.

Gomila gleda gore, svi kao jedan. I ona vidi, iako to ne želi, čoveka koji se popeo na ogradu, zastavši da pogleda mnoštvo koje se ispod okupilo. Zakorači u vazduh, a ona to ne shvata, jer na sekundu stoji potpuno uspravljen, iako donekle nagnut, kao da staje na debeli tepih ili vlažni pesak s plaže. Ali sada se već prevrće.

Cipelom udara po glatkom, sivom podnožju ograde i čuje se pri-gušeni zveket. Crna i gorka aroma kafe zapuši joj nos i počiva joj sveža u korenu jezika. Viđala ih je u vestima – skakače. Ali tada bi prikazali samo brzi i zrnasti snimak nejasnih figura koje padaju sa krovova i mostova, presečen neposredno pre nego što udare o tlo. Sada se trenutak produžio i omogućio da se svaki drugi kadar dobro uoči u crnobeloj tehnici. Razleteli novčići iz džepa, koji su se po vazduhu rasuli poput zvezda padalica, jednobojni su. Zvekeću po zemlji kao zvona, i u deliću sekunde ona uočava crvenkasti bakar penija i niklovani odsjaj funti koje se kotrljaju po popločanom tlu.

Glavu joj ispunjava nešto što liči na more. Svi sa stanice su nestali, ostali su samo ona i taj čovek. Pogled joj još jednom pada na zemlju, gde njegova senka raste. Ponovo podiže pogled da ga vidi kako se prevrće, široko raširenih ruku i nogu, dok mu se sako od tvida nadima. Crvena kravata leprša mu preko ramena, podsećajući je na semafor.

Iz jednog džepa mu ispada komad papira i odvlači joj pažnju, lenjo klizeći kroz vazduh. Stići će na zemlju mnogo kasnije od svog vlasnika; počinje da se priseća formule ubrzanja, mase i brzine. Čovek se trza dok se okreće i levom nogom udara o debelo staklo balkona. Ona u deliću sekunde uočava linije pucanja koje se šire po staklu kao kiša.

On i dalje pada. Crnu kosu mu mrse nevidljivi prsti i ona sad vidi kako se čovek osmehuje. Lice mu je jasnije svakog trenutka, a odjednom primećuje i njegove oči. Tamnosmeđe i razrogačene, i kasnije, ona će reći da nije bilo dovoljno vremena i da nije primećila da je nešto prošlo između njih. Nešto sporo i čudno poput mastila u vodi. Ne skida pogled s nje. Njoj se nešto lomi u grudima i ispunjava joj pluća.

Čeka nalet adrenalina koji će je naterati da odlepi stopala sa ovog mesta. Ostati znači pretrpeti lomljenje vrata u najboljem slučaju, ali njeni udovi kao da pripadaju nekome drugom. Čovek izgleda srećno, ali kao da nešto očekuje, i ona mu se obraća očima, iako to ne želi, jer nema vremena za prave reči, tako da bez razmišljanja i bez razumevanja kaže: „Gravitacija je kao poljubac.“

Ogromne šake hvataju je za ramena i snažno povlače unazad. Oseća kako joj desna cipela spada od trzaja. Lahor pokrenutog vazduha hladi joj lice i oseća kako se vrhovima prstiju dodiruje po ustima. Otvara oči, prizor i zvuk stapaju se u jedno, i ne može da kaže šta se prvo dogodilo: mesnati udarac ili njegov izgled na tlu, onako otvoren poput trulog voća. Krv mu se gomila oko glave i



ona posmatra kako se probija između pločica. Svet se rascvetava i urezuje u tehnikoloru.

Otvara usta i drhtavo uzdahne. Visoki cijuk ispunjava joj uši, ali shvata da zvuk ne potiče od nje – u pitanju je sirena.

Gleda svoje prste, još uvek crvene od prosute kafe. Na trenutak je opet mlađa verzija sebe, korača onom kamenom stazom prema truloj štali gde će pronaći majku koja se klata sa grede. Uspomena želi da se kristalizuje i ispuni joj pluća svojom oštrinom, ali ona joj ne dozvoljava. Umesto toga, pušta sebe da shvati kako joj je neko upravo spasao život.

Lagano se okreće dok ta osoba popušta stisak na njena ramena. Sprema se da se zahvali, ali uočava njegovo lice i jezik joj staje, zadržao poput stare šarke.

„Meri“, kaže on.

Po drugi put u poslednja dva minuta nešto joj se skuplja u grudima. Iako joj se pogled magli, hvata sebe kako gleda preko njegovog ramena jer je prosto nemoguće da je tu bez Pirs. Ali naravno da je moguće, jer Pirs je mrtav već četrdeset godina. Tada je poslednji put videla ovog čoveka uživo, a prošlost mu se duboko urezala u lice. Uprkos tome, uprkos gruboj srebrno-crnoj bradi koja mu je progutala usta, i blagoj povijenosti uskih ramena, kao i izrazu na ispijenom, iznenađenom licu, prepoznaje ga.

Želi da ga povredi. Impuls joj se toliko brzo kreće vrućim sinapsama da samu sebe iznenađuje videvši sopstvenu ruku kojom zamahuje da ga izgrebe po licu. On je hvata za zglob, prstima joj čvrsto stežući kosti. Boli je, ali ona ne popušta.

„Meri“, ponavlja. Zastaje pre nego što joj ponovo izgovori ime, promenjene intonacije, nadajući se da će pravom bojom glasa promeniti izraz njenog lica. Pušta joj zglob i odmahuje glavom dok to čini. Gleda prizor iza nje. Ona se okreće i gleda ženu u žutoj jakni kako zatvara leš u vreću i tovari ga na kolica. Odvojili su deo

plavo-belom trakom, ali čovekova krv se ovome ruga, nastavljaajući da se probija kroz pukotine i udubljenja na tlu.

„Krv“, govori on, pokazujući prema njenim stopalima. Zaustio je da kaže još nešto, ali kao da se predomislio.

Pita se da li se on seća kako mu je isto to jednom prilikom rekla. Ali u pravu je: tamnocrvene i kestenjaste tačke od krvi svud su joj po helankama i suknji. Ona otvara usta da nešto kaže, ali ipak samo isprekidano dahće. Osećaj joj se lagano vraća u udove i primećuje da su ploče pod njenim stopalima ledene. Cipela joj je tamo, veoma blizu velike lokve krvi.

Prati njen pogled i kreće da uzme cipelu. Grabi je za zglob, ali njegov dodir nestaje pre nego što uspeva da se trzne. Nazuva joj cipelu na stopalo. Sad su i njegove šake prljave, trlja ih o sako, ostavljajući crvene otiske svud po sivilu odela i belini maramice.

Iako je hiljadama puta zamišljala ovaj trenutak, sada uspeva samo da izgovori njegovo ime.

„Lernere“, ponavlja, samo ovog puta nešto glasnije. Grize se za usnu, prezirući drhtaj u sopstvenom glasu. Ne može da prestane da ga gleda. Deluje suviše staro. *I jeste* suviše star. Ona ne shvata da se naginje sve dok on ne ispruži ruku da je stabilizuje. Ide unazad, gledajući u pravcu gde je klimnuo, a onda se mršti, videvši da je i njegova aktovka isprskana krvlju.

„Nisam ovako... nije trebalo ovako da se sretremo“, kaže.

Pogled mu pada na zemlju. Čovekova krv nastavlja da teče kroz tobožnje arterije koje čine pukotine na tlu. Da li je zaista prošao tek koji trenutak otkako je pao?

„Sigurno se pitaš“, nastavlja. „Ne mogu ti ovde objašnjavati. Mo-  
lim te“, kaže, dok se ona okreće. „Moraš da saslušaš, to je...“

„Ništa ne moram. *Tebi* ništa ne dugujem.“

Smeje se i prepada je – ima isti onaj nagli smeh koji ga je krasio u mladosti, samo što sad izlazi iz ovog ostarelog lica. Mada, šake su

mu, kao i onomad, nemirne. Baš kao i onda, nikad nije bila načisto nameravaju li da je privuku bliže ili odgurnu od sebe.

„Krenula si na posao? Na Institut, je li? Jer od danas i ja tamo radim. Pozvali su me – mene i moj tim. Zamolili su nas da vodimo projekat i vidimo možemo li da shvatimo šta se događa sa skakacima. Mislio... mislio sam da bismo mogli...“

„Mogli šta?“

„Mogli bismo... pa, Pirs. Nikad nismo porazgovarali o tome. O njemu. I...“

„Pirs?“, smeje se. „Vreme za razgovor o tome davno je prošlo.“

„Ali mi...“

„Pirs je mrtav“, sikkće. „Ubio si ga. A sad hoćeš da *razgovaraš* o tome? Onda nisi hteo. Samo si otišao. Pobegao. Kao kukavica kakva zaista i jesi.“

Lerner bleedi, a lice mu postaje nerazaznatljivo od brze promene osećanja. Ona ne može sva da ih odgonetne, ali ostaje iznenađena poslednjim izrazom tužne, skoro pometene radoznalosti. On krivi glavu na jednu stranu dok je gleda, što je još jedan njegov gest koji je zaboravila.

„A šta ako bih ti“, konačno kaže on, „rekao da ono čega se sećaš nije istina?“

U tom trenu ona odlazi od njega. Noge joj ne sarađuju, ali uspeva da se probije kroz gomilu i staje ispod velikih ravnih ekrana okačeni na tavanici. Krv joj bubnja u ušima, toliko glasna da čak i kad bi je neko pozvao po imenu, ne veruje da bi čula. Pa ipak, istog trenu postaje svesna da staje iza nje jer oseća kako je peku nadlanice. Pokušava da se ispravi, ali artritis je danas neumoljiv i steže joj zglobove u čvorove.

„Znam“, kaže Lerner, „da ovo sigurno nije onako kako si zamišljala.“

„Nisam ovo zamišljala“, kaže mu, okrenuvši se prema njemu. „Nisam te ni zamišljala, ni razmišljala o tebi godinama. Tako da baš

i ne znam šta tražiš ovde, i sâm bog zna šta hoćeš, ali nisam ja ta koja može da ti pomogne. Tako da – vrati se tamo odakle si došao.“

„Ono što mogu da ti dam – ono što dugujemo jedno drugom – jeste istina.“

Ne odgovara mu odmah. Umesto toga gleda iza njega i uočava čistače koji su već stigli; jedan od njih gura veliku industrijsku mašinu koja riba tlo uz glasno hujanje. Za nekoliko trenutaka ostaci skakača biće usisani, a pločice će biti brižljivo izribane. Neki formulari biće popunjeni, jedno ime ubačeno u bazu podataka, a onda će njegovi bližnji, ako ih uopšte ima i ako se mogu pronaći, biti obavješteni. Možda će stići i do vesti. Verovatno neće – loša je nedelja za njemu slične, skakači padaju kao kiša, širom sveta.

Pita se da li će, bude li ga dovoljno dugo ignorisala, on prosto dići ruke od svega. Da li će samo otići i nestati u gužvi. U tome je oduvek bio dobar. Ovo je, kaže sebi, ono što i sama želi, što želi da on uradi. Da samo ode i odnese svoj nemir i ludilo sa sobom. Pa ipak, hvata sebe kako govori.

„Istina?“, kaže. „Ne znam da li si ikada shvatao šta ta reč znači.“ Još dok ovo izgovara, ne može prestati da misli na trenutak koji se sad čini tako davnim, kada su je njegove šake, tada šake stranca, odvukle dalje sa putanje čoveka koji je padao.

Pravi korak napred, pokušavajući da je natera da ga pogleda. Ona ne može podneti da ga gleda u lice, pa zato gleda kako prepliće zamrljanu maramicu po prstima jedne šake, dok se drugom igra čvorom svilene kravate.

„Svetu je došao kraj“, kaže.

Ton glasa mu je suvoparan, kao kad joj je rekao da joj je odeća krvava. Zuri u njega i smeje se, uprkos tome što to ne želi. „Šta?“

Kreće se brže nego što je očekivala, tako da primiče usta sasvim uz njeno uvo i rukom je hvata za mišicu. Glas mu je vreo na njenoj koži dok joj govori. „Svet. Samo do nedelje. Zato sam morao da...“

„Izgubio si razum“, prekida ga, izvukavši se uz još jedan osmeh. „Stvarno si poludeo.“

„Meri.“

„Ma odlazi.“

„Ne mogu“, kaže joj. „Nema vremena. Ovo nije još jedna stvar od koje mogu da odem. Samo te molim da me saslušаш. Meri, molim te!“, dovikuje joj dok ona ponovo odlazi od njega.

Ide dalje, terajući se da korača pravo uprkos svemu, ali deo nje želi da se okrene. Koleba se, iako nije sigurna da li je to zbog njegovog glasa ili njenog oklevanja.

„Madagaskar“, kaže, promuklim glasom. „Island. Kalifornija. Nigerija. A onda svuda. A onda i svi mi.“

Okreće se da ga pogleda poslednji put. S mesta na kom stoji vidi kako mu se oči sjaje i kako mu Adamova jabučica poskakuje.

„Samo gledaj vesti“, kaže. „Prvo ide Madagaskar.“

Spušta pogled niz njegovo telo jer želi da zapamti kako izgleda, koliko bedno i patetično, dok frflja besmislena proročanstva kao i budale koje se mogu pronaći na skoro svakom ćošku. Ovo shvatanje daje joj snagu da se propisno udalji, i ovog puta on ne kreće za njom.

Nastavlja da korača, srce joj bubnja u pijanom ritmu dok odlazi u podzemlje, a onda se ukrcava u drndavi voz što vozi na sever. Hvata se za svetložutu šipku, puštajući da je drmusavi ritam voza ljuljuška na mestu na kom stoji. Vagon je napola prazan i tih.

Ako se bude jako trudila, izbrisaće sećanje na njega deo po deo, kao kada se briše tvrdoglava mrlja sa prozorskog okna. Do trenutka kad se približava svojoj stanici, praktično je sasvim dobro. Voz izleće iz tunela pravo na izdignute šine i vagon je obasjan sunčevom svetlošću. Meri podiže ruku da zakloni oči i vidi da palcem može zakloniti sunce. Ako je svetu zaista došao kraj, možda bi mogao da bude nešto slično ovome – nekom blistavilu, a potom i tami koju donosi neka ogromna, pohlepna pesnica.

Meri je sedela, prekrstivši noge, u zelenilu stražnje bašte, i gledala u kuhinjski prozor. Donje levo okno bilo je razbijeno, jer je majka tuda progurala šaku, dlanom napred. Meri zaista nije znala zbog čega je to uradila ovog puta. Majka joj je unutra – plače, smeje se i krvari, sve u isto vreme, razgovarajući sama sa sobom, na jeziku s kojim je odrasla. Meri je nekada volela da sluša njegov zvuk, na neki način uzbuđena nepoznatim rečima koje su izlazile iz tako poznatog lica. Sada je razumela da je majka govorila esanski samo kad je želela da se udalji od njih.

„Ja ne pripadam ovde“, rekla je majka tog jutra za doručkom, s gađenjem gledajući kukuruzne pahuljice i mleko u prahu. „Ovo nije moje. Ovo nije moja kuća.“

„Džoj, nemoj opet“, uzdahnuo je otac.

„Nemoj opet, šta? Kako god, ne zovi me tako“, rekla je, odgurnuvši se od stola. „To je samo glupo srednje ime i ništa ne znači. Ja se zovem Ofure. Sasvim dobro i dovoljno često si izgovarao moje ime dok si me mamio da dođem ovamo, zašto sada ne možeš da ga izgovoriš?“

Tako je Meri znala da će ovo biti loš dan.

Kad je majka bila dobre volje, volela je da ispreda ovu priču o udvaranju kao da pripoveda bajku, sa sve ljubomornim sestrama, mudrim majkama, strogim očevima, a u centru svega toga nalazila se opojna ljubav devojke i momka. Menjala je priču svaki put kad bi je pričala, tako da Meri nikad nije bila sigurna u deo priče koji se odnosio na nju, pa čak ni kako su joj se roditelji upoznali. Onih dana poput ovog, klela se da su je slagali, da je prevarena i da nikad ne bi došla da je samo znala. „Znala šta?“ Meri se umorila od ovog pitanja. Osim toga, majka joj nikad nije odgovorila. Meri je sumnjala da je i sama znala.

Meri je posmatrala roditelje kroz slomljeni prozor. Majka joj se iscrpla plačući i sada je stajala pognute glave dok je puštala supruga

da joj zavije šaku. Eron je to radio lagano i precizno, kao što je radio i sve ostalo. Čak i odavde, Meri je videla da gleda Ofure kao da joj zavija šaku svilenim trakama umesto gazom, a kad je završio, prislonio je njene prste na svoje usne.

Meri je podigla pogled kada se jedna senka prostrla po travi. Bio je to Lerner, došao je da idu zajedno u školu. Bila je skoro sasvim sigurna da će zakasniti, ali on je samo seo pored nje, ispruživši dugačke noge i pomerajući stopalima levo i desno kako bi mu se izglancane cipele presijavale na suncu. Viđao je njenu majku i ranije ovakvu, a i u gorem stanju. Čak su jednom ili dvaput morali da pozovu i njegovu majku u pomoć, i od svih ljudi koji su u ovom trenutku mogli biti pored nje, činilo joj se da je on ipak najbolji.

Želela je da mu kaže koliko se ponekad plaši. Kako je majka uglavnom dobro, ali da se ponekad događaju stvari zbog kojih se Meri pita da li joj je sve gore i zašto niko ne može da im kaže šta nije u redu i kako da joj pomogne. Želela je da mu kaže da je još gore od buke ili lomljenja stvari – plakanje. Ili kada bi majka dozivala svoju majku, koja je bila daleko da dalje nije mogla biti – mrtva već deset godina. Želela je da mu objasni kako se oseća kada majka govori da žali što je ovamo došla – kako je ono što Meri čuje to da žali zbog postojanja svog jedinog deteta, i da bi, kad bi mogla, skinula krv, meso i kosti sa svoje kćerke i uplela tu magiju u nešto što bi je odnelo na neko drugo mesto.

„Da li se ti nekad osećaš kao da nigde ne pripadaš?“, rekla je.

„Ponekad“, slegnuo je ramenima.

Znala je da je sigurno tako, pošto je bio pomalo kao i ona. I njegova majka, Abrijet, došla je sa nekog drugog mesta.

„I šta onda radiš?“

Ponovo je slegnuo ramenima. „Šta možeš da uradiš?“

„Misliš li da se Pirs ikada tako oseća?“

Lerner ju je pogledao sa strane i oboje su se nasmešili.

„U redu“, odustala je, „glupo pitanje. Ali trebalo bi, zar ne misliš? Još više nego mi. Mi smo bar ovde rođeni. On je došao ovamo tek kad je napunio deset godina. Čak ni ne zvuči kao mi.“

„Da, pa“, reče Lerner, „to je drugo. Znaš to. Dobro su?“, pitao je, mahnuvši prema prozoru.

Meri je uzdahnula i pružila se na travu, zažmirivši zbog sjajne svetlosti. „Kada bi postojao način da saznaš budućnost, da li bi to uradio?“

„Šta, misliš na brojeve lota?“

„Ne, mislim na bitne stvari. Kao, gde ćeš živeti, šta ćeš raditi, da li ćeš se venčati, deca. Te stvari.“

Posle kratkog vremena, i on se ispružio na travu, prstima skoro dodirnuvši njene prste. „Ne“, rekao je. „Šta ako vidiš budućnost, a ona ti se ne dopadne?“

„U tome i jeste stvar – tada bi mogao da je promeniš.“

„Ili bi je samo pokvario još više. U svakom slučaju, ne treba ti kristalna kugla. Za nekoliko godina, sve troje ćemo otići na univerzitet, diplomirati, a onda postati zapanjujuće bogati i uspešni u onome što radimo, a onda ćete se ti i Pirs venčati...“

„Začepi.“

„Ali ti voliš Pirsu.“

„Nosu se.“

Lerner se okrenuo ka njoj i iskezio se, hvatajući se za grudi, tobože užasnut. „Kakvo nepoštovanje, Fordova. Kakvo ponašanje buduće gospođe Helguson. Buduće majke svih tih Pirs-sinova i Pirs-kćeri.“

„Ponekad si stvarno nemoguć. I da znaš, Pirsu se čak ni ne sviđam na taj način.“

Lerner se osmehnuo, okrenuvši se od nje i pogledavši nebo. „Ali tebi se on sviđa na taj način?“, rekao je posle pauze.

„Ne! Zašto, je li ti rekao nešto? Lerner!“, rekla je munuvši ga laktom u slabinu, pošto ništa nije odgovorio.



Izmakao se van njenog domašaja, a onda ustao i zategao uniformu. „Hajde, idemo.“ Ispružio je ruku i pomogao joj da ustane.

„I kakva je tvoja budućnost onda?“ pitala ga je, prebacujući torbu preko ramena. Ponovo je ovlaš pogledala prema prozoru, kroz koji je još uvek mogla da vidi svoje roditelje. Kad bi samo znala kako da ih zadrži baš ovakve, zaleđene poput slike u novčaniku.

„Pa znaš“, rekao je, ne pogledavši je. „Kao i uvek. Zamišljam da sam tamo gde si – gde ste vas dvoje.“

Institut je na brdu. Prvi put kad je prošla kroz njegovu veliku gvozdenu kapiju, skoro pre četrdeset godina, bila je s Redžinom. Meri je tada zastala na pragu i okrenula se prema gradu. London je izgledao sivo i mutno, kao mrlja kroz filter od sitne kiše. Osetila je Redžinin pogled na sebi, hladan i procenjujući kao i uvek. Onda je Redžina kročila u stranu i nagnula se posprdno, ispruživši ruku prema izrezbarenim drvenim vratima. Iznad njih se nalazila velika mermerna tabla na kojoj je pisalo *Scientia potentia EST*\*. Krajičkom oka opazila je pramen Redžinine kose kako leprša na vetru. Tada je još uvek bila crvena, kao neko upozorenje.

„Ova cura će promeniti svet“, govorila je Redžina. „Zaboravite na Frenklina i Kirijevu – obratite pažnju na Redžinu Barker i Meri Ford.“

Ali stvarnost je bila razočaravajuća. Posle Pirsove smrti, Meri je posustajala, spoticala se i posrtala u svemu što je pokušavala, sve dok skoro nije mogla da prepozna samu sebe. Ponekad je osećala da joj je život kao pad niz beskrajne stepenice, a svet ide napred samo u prolaznim i zbrkanim trenucima.

Bila je toliko bolja od vršnjaka, posebno glasnih, napadnih dečaka, koji su išli u iste škole i imali odgovarajuća imena. Bila je bolja

---

\* (Lat.) *Scientia potentia est* – Znanje je moć. (Prim. prev.)

od bilo koga, čak i od Lerner i Pirs. Redžina je to videla pre same Meri. Kako je onda završila u ovoj ludačkoj košulji od života? Kako je propadala i propadala toliko dugo, da je sada, kao proslavljena sekretarica, postala tek nešto više od fusnote u časopisima i udžbenicima koje je nekada davno mislila da će sama pisati?

Cilj joj je bio da sazna sve što jedno ljudsko biće može o tome kako mozak funkcioniše. Kako zbog samog otkrića, tako i zbog majčinih patnji, stanja u kom je bila i navodnog lečenja. Sanjarila je o tome da spasava majku, da uspeva da uradi sve ono što svi beli mantili, sa svojim skalpelima, bušilicama za lobanju i elektrodama, nikad nisu uspeli. Ali onda joj je majka umrla, a potom i Pirs, Lerner je nestao i Meri je skoro usahla od tuge. Jednim delom, ta tanana, napola formirana misao o spasavanju drugih svakog jutra joj je pomagala da izvuče udove iz postelje, a Redžina je bila ta koja joj je tu nadu podgrejavala. Redžina, kao jedan od vodećih neuronaučnika u zemlji, lično je izabrala Meri za svoj istraživački tim, nakon što je pročitala njenu tezu o proteinima i sinaptičkoj elastičnosti.

Stajanje na pragu Instituta pre toliko godina bilo je tačno to – njen vrhunac, a ona to čak nije ni shvatala. Trebalo je da vodi više računa o tom sećanju i da ga negde sačuva, a ne da bude gruba prema njemu, pretpostavljajući da joj predstoje i bolji trenuci.

Umesto toga, izbačena je iz tima, i to kad je Redžina izgubila strpljenje zbog Merinih brojnih grešaka. Donekle neobjašnjivo, Redžina je dozvolila Meri da ostane na Institutu, za šta joj je ova bila zahvalna, iako je bilo dana kada je poniženje bilo prejako, kada bi je zamolili da fotokopira neke ispite za studente, ili kada bi naletela na one drske, napadne dečake, sada stare profesore, koji bi iskrivili glavu i pitali je šta radi ovih dana, i da li je objavila nešto na šta bi trebalo da obrate pažnju?

A naravno, bila je tu i činjenica da nije uspela da spase nikoga, i da to nikad neće ni uspeti.

S vremenom, postalo je jasno da njena dostignuća ipak pripadaju nekome drugom. Nevoljno je prihvatila činjenicu da joj je rezonovanje, koje je nekada bilo tako lako, postalo maglovito i sporo. Nije uspevala da shvati kako se to njen rođeni mozak okrenuo protiv nje. Nikad to neće moći da objasni, ali život ne mari može li to neko da razume ili ne. Ipak, često bi je zbolelo kada bi se setila da, kako joj je um postajao spor i statičan, telo nije; svaki dan koji je provodila nagnuta nad sto bio je još jedan dan kada joj se meso tromboljilo, crna kosa bledela, leđa grbavila, a prsti krivili poput korenja.

Ovaj kaleidoskop misli svakog dana joj je promicao kroz glavu, kad god bi prolazila kroz glavnu kapiju. Danas je, međutim, pomeštena, um joj je ispunjen Lernerom. Klima u znak pozdrava čuvarima na prijemnom, a onda prilazi liftovima, koristeći svoju karticu kako bi stigla do dvadesetog sprata. Izlazi i korača hodnikom, nikoga ne vidi, ali čuje ljude iza peskiranih prozora soba za sastanke.

Stigavši do svoje kancelarije, zatvara vrata, naslonivši potiljak na debelo drvo. Razgleda prostoriju napola otvorenim očima; iako je prošao tek jedan vikend, na sve kao da je pao tanak sloj prašine. Prelazi prstom po prozorskoj dasci i gleda u sivu prljavštinu koja joj ostaje na koži.

Da li je Lerner stvarno ovde, u zgradi?

Odmahuje glavom dok steže šake u pesnice. Seća se majke i kako je volela da deklamuje periodni sistem umesto uspavanke. Meri je zadržala tu naviku, prizivajući iste reči kad god bi joj zatrebala uteha.

*Itrijum. Cirkonijum. Niobijum. Molibden.*

Mora da izgovori to glasno, jer bi inače glas koji joj odzvanja u glavi bio majčin.

*Rutenijum. Rodijum. Paladijum. Srebro.*

Voli to da radi dok joj se um ne isprazni i vreme uspori, tako da skoro može da uoči šavove koji povezuju ovaj trenutak sa sledećim.

*Kadmijum. Indijum. Kalaj.*

Pa ipak, Lernerove reči ostaju sklupčane u njenom uhu i ne može da pronade mir i odgovore.

Prepada je kucanje na vratima i ona se otvaraju pre nego što dobija šansu da nešto kaže.

„Jutro“, vedar glas je pozdravlja i glava jedne žene pojavljuje se na vratima. Rejčel Foks. Iz administracije, dela tima smeštenog nekoliko vrata od Merinih. Jednom su zajedno išle liftom, nedugo nakon što je prošle godine Rejčel počela da radi, i nekako je ona, što je Meri iznenadilo, iskoristila to kako bi započela neku vrstu prijateljstva. Činilo se da nijedna nedelja ne prođe a da Rejčel ne zaskoči Meri u liftu, nekom hodniku, ili kao danas, u njenoj kancelariji, zbog nekog nebitnog razgovora.

„Dobar vikend?“, pita Rejčel, ulazeći u prostoriju.

„Miran. Tvoj?“, dodaje Meri posle kratke pauze.

„Otišla sam da me malo srede. Ta-da“, kaže, mahnuvši rukom preko raščupane smeđe kose, čistog lica i izgužvane odeće, što sve zajedno, koliko bi Meri mogla da kaže, deluje prilično slično njenoj uobičajenoj pojavi.

Rejčel se grize za usnu i sleže ramenima, napravivši malodušan i potpun okret. „Vidiš, negde sam pročitala da – ma, tebe to sve verovatno i ne zanima. Sigurno ne čitaš te časopise.“

„Verovatno ne“, kaže Meri, sevši i uzevši nasumično gomilu nekih papira. „Svejedno, trebalo bi da počnem...“

„Ah, da, pustiću te da počneš, samo sam htela da ti kažem da razmišljam da se prijavim za novo radno mesto laboratorijskog tehničara koje je otvoreno do petog i... pa, nikad mi te stvari nisu išle, ali volela bih da probam. Nešto malo drugačije.“

„Nek ti je sa srećom“, kaže Meri, raširivši papire povrh ostalih dokumenata, koji su joj već prekrivali sto.